

hogy a nagyszámú, eddig megjelent hasonló tárgyú német könyvek után még mindig figyelemre méltassuk. Szerzőjének tudományos készültsége pedig biztosíték arra vonatkozólag, hogy újat is tud mondani.

A könyv elméleti és gyakorlati részre oszlik. Az előbbi a földrajztudomány újabbkori történetét, jelenlegi tagolódását, valamint segédtudományait ismerteti. Rövid néhány oldalon tartalmasan vázolja, hogy mi a különbség a földrajz fő- és középiskolai tanítása között, kiemelve emennek nevelő értékét. Majd megismerve a geográfia egyes ágait, hasznos tanácsokat kapunk azok tanítására és a segédeszközök (atlasz, falitérkép, kép, globus, dombormű stb.) használatára vonatkozólag. A második rész gyakorlati kérdésekkel foglalkozik. Példákon látjuk, hogy az egyes osztályokban az anyagot miként kell feldolgoznunk. Közben szó esik az olvasmányok, rajzok, tabellák, grafikonok alkalmazásáról és értékesítéséről is. A befejező rész a mai kor pedagógiai mozgalmait (munkaiskola, állampolgári nevelés stb.) érintve, kutatja azokat a módokat és eszközöket, amelyek révén ezek a földrajztanítás keretében is érvényre juthatnak.

A felülett óriási anyag terjedelméhez képest a szerző minden egyes tételt csupán vezérszöszzerűen, tehát röviden fejt ki. Természetes, hogy műve ezáltal inkább a tárgyban jártasabbak számára készült. A könyv végéhez csatolt bő irodalmi utalás azonban megkönnyíti a kezdő munkáját is. *Karl János.*

Új magyar könyvek és füzetek.

M. Buday Júlia dr.: *A magyar filozófiai irodalom bibliográfiája 1901—1925.* (Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ. B sorozat. 1. szám.) Bp. 1929. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., XII + 248 l.) — Ára 20 pengő.

Comenius: *Anyaiskola.* Fordította *Dr. Petrich Béla.* Előszóval ellátta *Dr. Kenyeres Elemér.* Bp. 1929. A Kisdiednevelés kiadása. (N. 8-r., 52 l.) — Ára 2 pengő 50 fillér.

Fekete József: *Ismeretterjesztés a falusi iskolánkfüli népművelés körében.* (Különlenyomat a Pestvármegyei Népművelés 1929. évi 8—9. számából.) Bp. 1929. Hollóssy János kiadása. (16-r., 32 l.) — Ára: 50 fillér.

Gyulai Aladár: *Az erdei iskolákról.* A charlottenburgi erdei iskola fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmából. (Különlenyomat a Tüdőbeteg-gondozás és Tuberkulózis folyóiratnak XXI. évfolyamából, 1929. aug.) Bp. 1929. Pápai Ernő műintézete. (4-r., 8 l.)

Dr. Hajnal Dávid: *A kor iskolája.* (Különlenyomat a Felső Kereskedelmi Iskolai Tanárképző Intézet Gyakorló Felső Kereskedelmi Iskolájának 1928/29. tanévi Értesítőjéből.) Bp. 1929. LöblövitZ Zsigmond ny. (Lex. 8-r., 22 l.)

Lépesőfokok. A mozgásos-szerkesztő nyelvtanulás rövid útja. Szerkeszti: **Kayel (Kolosyné Jankovich Leóna).** Német nyelvű képes szótárral. Bp. 1928. A szerző kiadása. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda.

Kelemen Ferenc: Gárdonyi nevelői személyisége „Az én falum“ tükrében. Makó, 1929. Horváth Ferenc könyvkereskedő kiadása. (N. 8-r., 60 l.) — Ara 2 pengő 50 fillér.

Kiss József: Nők a tanítói pályán. Bp. 1929. Dunántúl Egyetemi Nyomdája. (N. 8-r., 64 l.)

A magyarországi gyógypedagógiai intézetek működése az 1928—29. tanítási évben. Az intézetek igazgatóságainak jelentései alapján összeállították: **Klug Péter és Simon József.** Bp. 1929. Bethlen Gábor Irod. és Ny. Rt. (4-r., 188 l.)

Kornis Gyula: Az angol középiskolák. (Különlenyomat a Magyar Szemlének 1928. IV. köt. 4. (16.) és 1929. V. köt. 1. (17.) számából.) Bp. 1929.

Körösi Ferenc: A művészi nevelés. Német, francia és angol szerzők nyomán. Bp. 1929. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 184 l.) — Ara 3 P.

Molnár Oszkár: Neveléstörténelem. Segédkönyv a tanító- és tanítónő-képző-intézet V. osztálya számára és a tanítói továbbképzés céljaira. Bp. 1929. Dunántúl Egyetemi Nyomdája Pécssett. (N. 8-r., 208 l.) — Ara 6 pengő.

Dr. Pintér Jenő: A budapesti tankerület 10. számú értesítője. 1928—29. Bp. 1929. A Franklin-Társulat ny. (N. 8-r., 28 + 60 l.)

Rácz Lajos: Rousseau J. J. élete és művei. I—II. kötet. Bp. 1928. A Magyar Tudományos Akadémia kiadása. (8-r. 298 + 292 l.)

Spranger Eduard: Az ifjúkor lélektana. Fordították **Nagy Miklós és Péter Zoltán.** Mezőtúr, 1929. Török könyvny. (Lex. 8-r., VIII + 340 l.) — Ara 15 pengő.

Dr. Charles Szabó: L'enseignement commercial et la presse technique. (Congrès International d'Enseignement Commercial. Amsterdam 2—5 septembre 1929.) (N. 8-r., 20 l.)

Szondi Lipót dr.: Az iskolás gyermek testi méretei 6—13 éves korig. Bp. 1929. Novák Rudolf. (N. 8-r., 69 l. és XVIII. tábla.)

L. Szondi: Zur Psychometrie der Tests. Versuch einer kritischen Darlegung der Maßbegriffe und Maßeinheiten der Tests. (Különlenyomat az Archiv für gesamte Psychologie-ből: 72. köt., 1—2. füz. 43—114. l.) Leipzig, 1929. Akademische Verlagsgesellschaft m. b. H. (N. 8-r.)

Dr. Tóth Antal: Neveléstörténet. Segédkönyv a tanítóképzés céljaira. Nyíregyháza, 1929. Tiszavidék-Nyomda. A szerző kiadása. (N. 8-r., 240 l.)

Előadások az iskolaegészségügy köréből. **Fodor József** életrajzával és arcképével. (Az Egészség Könyvtára. Szerkeszti **Gerlóczy Zsigmond dr. XX.**) Bp. 1929. Az Országos Közegészségi Egyesület Könyvkiadó Vállalata. A Franklin-Társulat ny. (8-r., 324 l.) — Ara 8 pengő.

Szabályzat és Utasítás a középiskolai tanárjelöltek gyakorlati képzéséről. Kiadott a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1929. évi 525—5—18. számú rendeletével. Bp. 1929. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 26 l.)

VEGYES.

Tudomány-e a pedagógia? E különösen újabban sokat vitatott kérdést érdekesen világítja meg a *Deutsches Institut für wissenschaftliche Pädagogik* folyóiratában, a *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Pädagogik* folyóévi első számában *Ob Pädagogik eine Wissenschaft sei* címmel megjelent tíz lap terjedelmű cikk Dr. Behn Siegfried bonni egyetemi tanár tollából. A szerző azon kezdi, hogy ezt a súlyos kérdést, rendszerint összezavarják, mert kiki mást és mást ért pedagógia, illetőleg tudomány alatt. E zavar elkerülése végett ő szokatlan, de ügyes formában igyekszik a kérdésre világosságot deríteni: megannyi rövid cikkelyben 16 kérdést vet fel, amelyekre igennel vagy nemmel felel, amit azután bővebben megokol.

Ime néhány e kérdések közül: Mesterkéltnél vagy mesterkéletlen (*naiv oder nicht naiv*) legyen-e a nevelői cselekvés (*erzieherisches Tun*)? Válasz: van rá eset, amikor mesterkéletlen kell, hogy legyen; a nem-naiv nevelés sem mindig „tudományos”. Milyen mértékben kívánatos a tudományosan szabályozott nevelés? egyértelmű-e a tudományos pedagógiai tevékenységgel? Nem, mert a nevelés még nem pedagógia, vagyis nem neveléstudomány. Művészet-e a gyakorlati nevelés? Nem. — Művésztudomány-e a nevelés? Nem. — Céljára a nevelésnek a tudomány? Igen. — Tudományos-e a nevelési cselekvésnek minden elmélete? Nem. — Tudományos-e a nevelési cselekvésnek némely elmélete? Igen. — De különleges (*sui generis*) tudomány-e ez? Nem. — Vajjon a tudományos kutatás eredményei-e azok az etikai normák, amelyekhez minden nevelési cselekvésnek igazodnia kellene? Nem. — Rendezettek, megokoltak, bizonyítottak-e ezek az erkölcsi normák? Igen. — Vannak-e esztétikai nevelési elméletek, amelyek megállják helyüket? Igen és nem.

Elmes fejtegetéseinek eredményeit a szerző a következő tételbe foglalja össze: 1. Csak egynemely nevelői cselekvés tudományosan szabályozott. 2. A nevelői cselekvés elmélete csak részben eredménye a tudományos kutatásnak és tartalma a tudományos előadásnak. 3. Ez a (szűkebb értelemben vett) pedagógia valódi (*echte*) tudomány azon egységességénél fogva, amelyet kizárólag a nevelési cél kutatására irányuló szempontjai követnek, továbbá a szigorú és ellenőrizhető metodika alkalmazásánál fogva. 4. Jóllehet ez a (szűkebb értelemben vett) pedagógia valódi tudomány, mégsem primér és önálló, hanem szekundér tudomány, mert nem rendelkezik saját módszerekkel, hanem ezeket a primér tudományoktól: az etikától, pszichológiától, biológiától, statisztikától stb. kölcsönzi. 5. A pedagógia, mint a többi másodrendű